

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru menarabile pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru strălătitate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Ministeriul Fejérváry.

Sibiu, 14 Iunie n.

E afară de ori-ce îndoială acum, că vom avea în curând un nou ministeriu, presădat de fostul ministru de honoari baronul Fejérváry, care de Duminecă se află în Viena pentru a lua în primire poruncile Majestății Sale, pe cari apoi cu fidelitatea avută totdeauna față de tron are să le împlinescă. Căci baronul Fejérváry e militar, și nu știe de cât să se plece în fața dorinței Majestății Sale.

L'am asemănat într'un număr mai recent cu Récey Adam pe baronul Fejérváry, — dar' se sperăm că nu va face ca Récey, care tot ca militar a fost numit la 1848 ministru-president, însă n'a avut curajul să dea față cu bălaurii din parlamentul ungar de pe atunci, ci și-a dat demisia înainte de a intra în funcție.

Baronul Fejérváry nu va face așa. El se va prezenta în fața dietei, și-i va comunica programul Corónei, care culminează în aceea, că afară de concesiunile făcute, în chestiile militare, alte concesiuni nu se mai pot face absolut de loc, și va ruga dieta, că după ce guvernul Majestății Sale încă nu poate avea alt program, — ca guvern al Corónei, — de cât programul Majestății Sale, să se grupeze astfel, ca să poată da spriginul necesar guvernului, eventual să formeze o astfel de majoritate, care acceptând programul Corónei, să poată forma ea din sinul ei un alt guvern nou.

Așa credem noi, că se vor întempla lucrurile. Se va căuta din tot adinsul, ca raporturile să nu fie și mai tare înăsprite, ci întru cât se poate să fie îmblânzite. De aceea, nu militarul Fejérváry vine la putere în fruntea noului guvern, ci bărbatul de stat Fejérváry, care cu tact și cu prudență va căuta să facă ordine în țară, cu blândețe și înțelepciune, ear' nu cu pumnul și cu sabia.

Cum am spus, baronul Fejérváry a plecat încă Duminecă la Viena și

imediat s'a anunțat la cancelaria de curte, care mai târziu i-a comunicat în scris, că Majestatea Sa îl primește în audiență privată Luni dimineața la orele zece.

Luni înainte de a fi primit în audiență, baronul Fejérváry a avut întâlnire cu mai mulți politicieni austriaci, ear' la orele zece s'a prezentat la palat. Audiența a durat o oră și jumătate.

Despre rezultatul ei puțin se știe, fiind-că baronul Fejérváry, contrar obiceiului celorlalți politicieni primiți în audiență, n'a spus absolut nimica despre cele întemplate la palat. Atâta însă totuși a străbătut în publicitate, că baronul a comunicat M. Sale faptul, că nu e de loc popular la Magiari și pe lângă acesta e și bătrân, prin urmare nu e omul potrivit pentru a face ordine în Ungaria, dar' dacă M. Sa poruncește, — se supune, ca serv credincios al M. Sale. M. Sa ar fi zis apoi cu vedită indispoziție: „*All mod de esire nu găsesc!*”

Baronul Fejérváry a prezentat atunci lista cabinetului său, pe care o dusesse cu sine, ear' Majestatea Sa l'a rugat să rămână în Viena, până va primi prin cancelaria de curte invitare să se prezinte de nou la palat în audiență.

Baronul Fejérváry a conferat apoi după amiază cu contele Goluchowski, ministrul comun de externe, și cu Pittreich, ministrul comun de război.

Luni după amiază baronul a fost primit de nou în audiență, apoi a plecat acasă la Budapesta.

Se crede că mâine, Joi, vor fi subscrise decretul de numire ale membrilor noului guvern, ear' prezentarea noului cabinet se va face în dietă Sâmbăta. Presidentul dietei, Justh Gyula, a și luat măsurile necesare pentru-ca dieta să țină Sâmbăta ședință.

Vom vedea cum va fi primit noul guvern în dietă.

De la conferențele învățătoarești.

Cercul Abrud-Câmpeni.

— 12 Maiu v.

Trimit următorul raport despre conferențele învățătorilor români gr. or. din tractele Abrud și Câmpeni și ținute în Abrud în zilele de 21 și 22 April v. a. e. sub conducerea comisariatului consistorial Vasile Stan, profesor seminarial.

În 21 April la orele 8 a. m. membrii conferenței în frunte cu domnul comisariu asistat la serviciul divin celebrat în biserică gr. or. din Abrud prin protopresbiterul Petru Popoviciu, după terminarea căruia se intră în edificiul școlii, unde comisariul consistorial rostește următorul cuvânt de deschidere.

Christos a înviat! Domnilor învățători!

În acest moment, când pășesc în fața dvóstré ca încredințat de autoritatea noastră bisericească superioară cu conducerea conferențelor din acest an, sufletul îmi saltă de bucurie.

Dvóstré înțelegeți ușor starea mea sufletească, când știți că și eu sunt fiu al acestor munți și țin să accentuez cu mândrie că aparțin cu trup cu suflet Moșilor, a căror cinste, bărbăție și hărnicie unite în firea lor fără norocoasă armonie, este pomeantă cu fală de marele neam românesc.

Deci vesel am venit eu, dlor, în mijlocul dvóstré, cari sunteți luminătorii și cultivătorii acestui popor. Vesel și cu gândul neprăhănit stau în fața dvóstré, că pot contribui și eu cu neînsemnata mea conlucrare la progresul cultural al compatrioților mei.

Dorul meu ferbinte este, ca în conlucrare comună să cercăm și aflăm calea potrivită, pe care îndrumată cultura acestui popor, el să poată fi condus cu dibăcie prin mijlocul criselor morale și materiale ale vremilor de azi la un port mai liniștit.

Multe sunt scâderile de cari suferim noi Moșii în viața culturală și economică. Multe suferințe ne amăresc sufletul, multe poveri ne apasă greu umerii, din cauză că lumina minții n'a pătuns mai adânc organismul viștii noastre trupesti și sufletești. În conștiința noastră abia culmile sunt luminate de razelo sórelui culturii, ear' în văi este umbă deasă și întunerec.

În viața economică stăpânitor este aproape tot sistemul patriarhal al străbunilor din evul mediu, viața socială e lipsită de o organizație luminată de principii etice și nu se va putea încheia până când în locul altruismului și umanității va stăpâni egoismul îngust, invidia pismătoreșă și materialismul nemilosiv.

Dar' școlă, școlă vie, dvóstré, cu puțină dragoste și abnegațiune poți să delature multe din aceste scâderi, poți să îndulcești mult amar, să ușurezi și alina multe suferințe, poți să deie direcțiuni sănătoase și prețioase în cultura economică și socială, pe lângă cultura intelectuală și morală, care e chiămarea ei în prima linie.

Mult rău poți fi alungat din sinul nostru și mult bine încetățenit, numai vrere să avem.

Chiămarea școlii așa dar' este, ca prin educațiunea ce o dă să învețe poporul cum să progreseze în bunuri morale și materiale în tot ce este nobil, frumos și folositor.

Școlă, dlor învățători, va trebui prin urmare să înțeleagă necesitățile practice ale vieții, să fie pătunsă de importanța lor și să 'și impună ca devisa împăcarea acestor necesități și armonizarea lor cu idealurile culturale și morale ale poporului. De aceea și este raportul dintre școlă și viață cât se poate mai apropiat, este un împrumut de ajutor reciproc. Școlă e creată de lipsa și alinaie ale vieții cari prin conlucrare școlii sunt mai ușor învinate și înlăturate.

Conținutul raportului acesta de intimitate între școlă și viața practică nu iartă să răstăngem educațiunea poporului numai la anii de școlă normați prin legile pozitive.

În înțelesul mai larg al cuvântului înțelegă viața e o școlă — cât trăim tot învățăm și totuși murim neînvețați — educațiunea noastră începe în leagăn și se termină în mormânt.

Suntem obișnuiți să socotim ca institute firești de educațiune familia și școlă, dar' acestea nu sunt de cât o pregătire necesară pentru școlă cea mare a vieții.

Dacă nu vom perde din vedere necesitățile practice ale poporului nostru în general și în special ale Românilor din acesti Munți apuseni, numai cu dreptul ni-se impune întrebarea: De ce principii să fie condusă școlă română din Munți, ca să poată

FOIȘORĂ

Vieța și activitatea sf. apostol Petru

(După sf. scriptură).

(Urmare.)

De Ioan Stanciu.

Era mare fărâșă în Ierusalim și provincie. Poporul, șglat de cele văzute și auzite, cu mii'le venia și a culta învățăturile apostolor. Preoți și arhierii iudei văzându-și pericolul văz și poștă se îngrijorau și „s'au umplut de piză”. Ei căutau mereu a împedea dezvoltarea tinerii bisericii și activitatea capilor ei, dar' temându-se de mulțime, care iubia pe acestia, nu îndrăzneau să 'i atace publice. (Fap. V. 26). Totuși după multe uneltiri le succedea a pune mâna pe ei și a-i stinca în închisore, de unde scapă numai cu ajutorul unui inger, într'un mod miraculos. Servitorii, cari merg să 'i ducă înaintea Sinedrionului, au fost ușile temniței închise și strejarii înaintea lor, însă în închisore nu era nimenea. Apostolii în acest timp predicau cuvântul lui Dzeu în templu. Poporul adunat în jurul lor asculta cuvintele sfinte, când d-odată vin servitorii cu căpetnia și duc pe apostoli — „nu cu sîla, că se

temeau de popor” — înaintea sinedrionului adunat deja.

Presidentul, îngâmfat, cu un dispreț orecare întrebă pe apostoli, cari în ochii lui nu erau de cât niște pescari Galileeni, neluând în seamă: „Au nu v'am oprit aspru, de a învăța întru acest nume? și iată ați umplut Ierusalimul cu învățătura voastră și vreți să aduceți asupra noastră sângele acesti om”. (Fap. V. 28).

Înaintea arhierului și a sinedrionului un singur nume trebuia amintit, ca să fie scoși din sărite: a Mântuitorului. Ei nu ar fi avut multă grijă dacă acesti pescari ar fi învățat ori-ce, dar' nu în numele lui Iisus, care de atâtea-ori l-a umilit și certat înaintea poporului. Acesti răutăcioși farisei întru atâta urau pe Iisus, în cât nici chiar numele lui i-l pronunțau. Ei vorbeau despre El ca despre un făcător de rele, care în urma păcatelor sale a suferit pe cruce moarte deosebită.

Apostolii stau înaintea lor nedumitivi. Fața lor b'ândă pe deoparte și pe de alta răspunsul hotărât făcând: „și fără temere ne arată adânc lor credință. Precum strejarii păzesc elementele naturii, astfel au păzesc și credința în contra lor. „Tre-

bue a asculta pe Dzeu mai mult de cât pe oameni”, s'aude deodată vocea puternică a sfântului Petru. „Dzeu părinților noștri a sculat pe Iisus, pe care voi l'ați omorât spânzurându-l pe lemn. Pe acesta l'a înălțat Dzeu cu dreapta sa, să fie dom și mântuitoriu și să deie pocăntă lui Israel și iertare păcatelor. Și noi suntem martori de lucrurile acestora, pe-cum și spiritul sfânt, pe care l'a dat Dzeu celor-șe 'i ascultă (Fap. V. 29-31).

Răspunsul acesta neașteptat al sfântului Petru căzdu întru condăștorii iudeilor ca o bombă.

Sinceritatea și convingerea pe deoparte, ear' pe de alta imputarea aspră fi furie și moarte apostolilor era hotărâtă, dacă unul dintrul aceluiașor nu o oprește. Înțeleptul Galilei, care era onorat de tot poporul, în mijlocul acestei furtuni scoțând afară pe apostoli, începe a vorbi sinedriului în favorul lor. El arată zadarnica încercare de a omorî pe acesti oameni. Au nu ați văzut numai în trecutul apropiat cum Teuda s'a răsculat cu o mulțime de oameni? Nu a fost el omorât de cei-ce'l urmau împrăștiati? Dar' cele întemplate cu Iuda Galileanul la înscriere le-ați uitat? Au nu s'a risipit toate planurile și lu-

crurile lui? Ce vreți dar' cu acesti Galileeni? „Ferți-vé de acesti oameni și să 'i lăsați, că acest plan sau acest lucru de va fi de la oameni se va nimici, dar' de este de la Dzeu nu-l veți putea răsturna; ferți vé dară, ca nu camva să vé aflați și luptători contra lui Dzeu”. (Fap. V. 35). Iată un învățat sincer și curat la inimă în mijlocul corupțiunii. El sare în apărarea apostolilor, basându-se pe fapte istorice. Fariseii se rușinează și oprimă pe apostoli de a mai vorbi în numele lui Iisus, și sbicuesc și le redau libertatea. Acestia se bucurau că au suferit pentru Iisus, care le profesase suferințele lor.

Și într'adevăr apostolii se simțeau fericiți și mulțâm'au lui Dzeu pentru cele întemplate. Cuvântul lui Christos îl propagau și de aici încolo cu rezultat îmbucurător. Din cauză că apostolii erau ocupați cu învățături și din cauză că credincioșii mereu se înmulțeau, ei propun, ca să se alegă 7 bărbați de încredere, cari vor manipula averea comunității. Unul dintrul acesti diaconi a fost sf. Stefan, care pentru învățăturile sale înțelepte cam pe la anul 36-37 a suferit primul martiriu în biserică creștină. La omorirea lui cu petri în'ânim mai întâiu pe Saul, un dușman de moarte al creștinilor,

atinge culmile aspirațiilor noastre culturale? Ce direcțiuni se apuce, ca să corăspundă referințelor locale și așteptărilor practice, de interes bisericesc-național și material?!

Evident, principiile și direcțiunile de cari va fi condusă școala noastră, nu pot fi altele de cât acelea pe cari se razimă și școala tuturor națiunilor, adică: *lumina minții, împodobirea inimii cu virtuți morale, spiritul național, unitatea sufletească și culturală a tuturor Românilor și neatârarea lor economică.*

Aceste flori alese, cari împrumută popoului ce le are caracterul etnic, valoare reală și importanță istorică, le va cultiva învățătorul în inima sa și apoi întărite prin căldura iubirii de neam și biserică, din sufletul său le va resădi și cultiva și în școala ce o conduce.

Ca să pōtă învățătorul lumina mintea școlarilor, de sine înțeles trebuie el însuși să fie luminat. Ca să le pōtă nobilita inima, ca să pōtă moraliza, nu începe îndoielă că el însuși trebuie să fie pildă vie de moralitate, în cât să pōtă fi luat drept model în tot ce e frumos, nobil și onest.

E greșit acel învățătoriu, care crede că destul are cu capitalul intelectual și moral, cu care s'a ales din timpul când însuși a fost elev, ear' cărțile pōte să le lase acum pradă prafului și molliilor. S'ar putē și așa ceva dacă nu ar fi și dascălii ōmeni, ear' întră neperfecțiunile ființei omenești se numără și uitarea.

Ca să nu uităm și ce știm, ci să spărim în cunoștințe, pe lângă ocupațiunile zilnice să facem și de zi câte ceva și pentru cultivarea minții, cetind cărți de știință, în special cărți de știință pedagogică, ca unele de cari avem neapărată trebuință în cariera noastră, dar' mai ales scrieri literare, pentru-că în aceste pulsază viguros sufletul puternic al popoului; în ele aflăm comori neșcate de gândire și simțire și chiar fōrte prețioase idei pedagogice.

Tot așa de recomandabile sunt și cărțile economice.

Apoi, ca să fim numiți ōmeni cu caracter nobil, cu însușiri sufletești cari pot fi luate model de elevi, să năsim a ne disciplina voința, a o exercita și întări în lucrări bune și folositoare, a ne înfrâna patimile, a pune ordine și conștiință în afacerile noastre.

Și acēsta mai ales azi, când toți caută să se hrănesc bine, să se îmbrace frumos, să locuiască comod, să petrecă, dar' prea puțin cercă să-și înfrâneze lăcomia, invidia, ura, să fie drepiți, binevoitori și umani.

Ce trebuie să facă învățătorul în școlă pentru luminarea minții și împodobirea inimii elevilor? — fie-care dintră d-vōstră știe. Aci totuși trebuie să condamn pe acela, cari din comoditate ar face ca agricultorii cei răi, cari nu ară pământul când trebuiește, nici nu sēmăna plantele la timpul lor, ci numai după-ce pământul și-a cheltuit sucurile cele mai prețioase în producerea de burueni rele, pe cari abia le mai pōte stīrpi o cultură ulterioară.

Școala nu pōte sta pe loc fără a da în-apoi. Pentru-ca să fie într'adevăr bună, trebuie o lucrare neîntreruptă, ca să devină tot mai bună.

care prin un eveniment miraculos devine cel mai înfocat apostol (Fap. VII 58).

Biserica lui Christos era tare cercată. Persecuțiunile din partea iudeilor făcūră, că afară de apostoli toți credincioșii părăsiră Ierusalimul și se așezară în diferite localități ale Iudeii, Samariei și Galileei, împrăștiind și pe aci razele învățăturilor Mântuitorului. Chiar și sfinții apostoli fac excursiuni în provincii pentru a propăga creștinismul. Vedem din Faptele apostolilor (c. VIII.) că după ce diaconul Filip a botezat pe mai mulți din Samaria, apostolii trimit pe Petru și pe Ioan, ca prin punerea mânilor cei botezați să primescă darul dōhului sfânt. În Samaria sf. Petru echide de la primirea sf. dōh și din biserică pe un anumit Simon, care a voit să cumpere puterea de a împărtași darul lui Dzeu prin punerea mânilor. Petru îi cōrtă, arătându-i că nu înțelege cuvintele lui Dzeu. „Argintul tēu peară cu tine, că ai socotit că darul lui Dzeu se vinde cu bani. Tu nu ai parte, nici soț în acest cuvēt, că inima ta nu este drēptă înaintea lui Dumnezeu...“ (Fap. VIII 20 sq.). (Va urma).

Progres va fi în școlă, când învățătorul va avē iubire cătră ea, când școlă'i va fi vieța. Ear' iubirea cătră școlă își are baza în sentimentele religioase, morale, pioase ale învățătorului, care îl înarmază cu răbdare, blândetă și înțelepciune, fără cari munca lui ar fi zadarnică.

Școala, domnilor, este viitoriul unui popor. Educațiunea ce se dă în ea este națională, pentru-că fie-care membru al națiunii aci își primăște elementele culturii, în societatea, în cultura românească va trăi și muri.

Deci chemarea școlii române va fi să pună preț deosebit pe cultivarea spiritului național. Spiritul național se arată deja în alegerea materialului de învățământ.

Acest material e scos din comorile culturii noastre naționale. Limba de propunere și obiectul principal al învățământului e limba română. Ca lectură servesc produsele literaturii române, ear' scriitorii români dau direcțiune în gândire și simțire. În serviciul creșterii naționale stau mai departe istoria cu reflexiunile ei asupra trecutului și prezentului popoului român. Geografia, care ne învață să cunoștem pământul patriei, flora, fauna, produsele pământului pe care locuim, produsele de artă (musica), tōte umplu sufletul copiilor cu duh național, dacă învățătorul în predare va tracta cu predilecție tot ce este al nostru, tot ce e românesc.

Învățătorul își va face numai datorința când va întări în sufletul școlarilor sentimentele de stimă, alpire, însuflețire pentru-ce este al nostru românesc, pentru-că numai acesta este mijlocul prin care ne putem afirma ca individualitate etnică deosebită de alte poporē. Nu va propaga, se înțelege, intoleranță, dispreț și ură față de poporēle cu cari locuiește, pentru-că acēsta ar fi o imoralitate, ci va învăța pe elevi să le iubescă cum ne iubim pe aprōpele nostru și să le respecte: credința, datinile, moravurile, cum stimează pe ale sale.

Când învățătorul a desvoltat în elevi spirit național prin aceea că le-a inspirat dragoste și respect față de limba și legea românească, a făcut un pas hotăritor spre unitatea sufletească a neamului, pentru-că ea se întemeiază tocmai pe legea și limba sa.

Unitatea sufletească și culturală este cel mai prețios tesaur ce 'l pōte avē, un popor, este țimentul care lēgă strins și unește într'un singur mănunchiu toți acei indivizi, cari au o limbă, o origine, datini, moravuri, istorie comună.

Da' ne vom bucura de acest tesaur, care este totodată și garanța cea mai sigură a viitoriului nostru, numai când Românilor de pretutindenea vor ougeta și vor simți una, se vor închina la aceleași idealuri, când durerile și bucuriile le vom împărți toți frățeste, când vom ține morțiș la limba și literatură noastră, ear' rīulețele culturale ce au curs și curg în diferitele ținuturi românești, vom ținde să le conducem într'un singur riu puternic, care impunător și plin de maiestate să curgă în alvia viitoriului nostru românesc.

„Dorințele noastre sunt mult mai modeste — zice Iorga — dar' mult mai ușore de talmăcit în faptă sigură. Avēnd cunoștință de ceea ce suntem, simțindu-se Români mult mai mult de cât coboritori ai Romanilor... vom în cea mai strînsă legătură cu tot ceea-ce a fost sănătos în trecut, să clădim cu mijloce românești civilizația românească pentru toți Români“.

Apelul acesta isvorit din suflet curat românesc și din nemărginita dragoste de neam ne vine de la un profesor universitar bun cunosător al trecutului nostru, prea adese-ori trist; fie-care din noi să 'l sape adânc în sufletul său și să 'l fie un talisman, din care să culēgă energie, puteri noi, curagiu, însuflețire în lupta pentru un sublim ideal din care va răsări mărirea neamului românesc, a acelei ființe tainice a viitoriului, înaintea căreia se închină tōtă vieța noastră de azi.

Rămâne, dlor, să vorbescă cât îmi vor permite marginile acestei cuvētări și răbdarea dvōstră, de un rēu național, care pōte mai mult de cât în ori-ce ținut locuit de Români, aci este simțit.

Este starea economică deplorabilă a Românilor din Munții-Apuseni. Versurile:

Munții nostri aur pōrtă
Noi cerșim din pōrtă 'n pōrtă

în cari Moțul pribeag își innēcă jalea și amarul sēt de om chinuit de sărăcie, sunt de o realitate isbitōre, crudă. Și este trist, că în general sensul lor este adevărat. Ajunge să eșim într'un tēg și din fețele supte de traiu rēu, din privirile melancolice, ce trādēză suferințe ascunse, cari totuși nu pot rămâne ascunse, din mersul plecat, greoiu al moțului nostru țeran, cu durere căștigi convingerea, ce greu trebuie să asude acesti ōmeni în brazda vieții, cu ce multă trudă și sudori de sânge trebuie să 'și munciască de azi pe mâne bucățica de pâne. Când apoi tu ca om luminat, care ai vēzut multă lume, faci mai de-aprōpe cunoștință și cu felul cum își întocmește întrēga economie, rămâi surprins, cât de mult a rămas moțul în privința acēsta înderēptul altor poporē, ce grosolane sunt sistemele după cari își cultivă bucățica de pământ și cât de puțină rațiune este în tōtă întocmirea internă a căsniciei lui!!

Cauza sărăciei lui — dacă e să o cărtăm — nu vom afla-o în lipsa de muncă stăruitoare, căci muncitor este el moțul din firea lui, pōte nici în sărăcia pământului, pentru-că și pământul cel mai rēu dacă e îngrășat cu sudore, încă dă rōde satisfăcōtore. Ci mai curēnd o vom afla în neștiință, în ignoranță, în lipsa de indemnuri proprii, pōte în lipsa de indemnuri din partea frunțșilor, de inițiative din partea școlilor, în lux și pēcatul băției, care se lățește în raport drept cu creșterea sărăciei; ca să nu mai amintesc și altele.

Unde vede moțul un exemplu cum să lucre pământul rațional, ca să 'i aducă nu numai ce a îngropat cu speranțe în el, ci să 'l rēsplătescă și munca!? A auzit el de îngrășarea artificială a pământului? Are el idei despre cultura legumelor și rentabilitatea acestui ram de agricultură? A vēzut el o grădină de pomi „model“, după care să pōtă întocmi pe a sa?!

Câte din școlile noastre au pe lângă ele grădini școlare, în cari învățătorul să pōtă instrua elevii mai mărișori în cultura pomilor și a verdețurilor?! Cine a luminat pe Moț, cum să 'și valorizeze mai cu minte și mai cu preț produsele de la vite?? Spuneți-mi aici în Munții Moților cu populațiune de peste 52.000 de suflete o singură inițiere, asociație economică agricolă, care să vină economului în ajutor cu sfat, cu unelte, ori cu alte mijloce practice, prin cari i-s'ar da mâna, ca să fie ridicat la o bunăstare mai înfloritoare!?

Da, sunt institute de credit și economii mai multe și române și străine, dar' acestea sunt puse pe alte baze și întră împrejurări economice atât de șubrede, că ale noastre sunt pentru popor mai mult o pacoste de cât o binefacere. Dōr' dvōstră o știți acēsta!

Iată aici un ram, dlor învățători, în care v-ați putē căștiga merite vecinice pentru sōrtea acestui popor.

Propună-și fie-care din dvōstră, ca în cercul activității sale să încerce să stīrpească relele economice, să dea popoului îndrumări la cultura pământului, a pomilor, a legumelor în special, cari aici în Munții ar putē fi un adevărat izvor de bogăție. Învēțați-l cum să-și valorizeze produsele sale. Prin exemplu și sfat dedați-l la cruțare, trezvie, cumpētare, hărnicie, calități indispensabile, ca să pōtă ajunge la bunăstare. — Combateți luxul, lenea, cari aduc decadința morală și materială, și numele dvōstre va fi scris cu litere de aur în cartea viitoriului nostru.

În economie, toți într'un gând lucrând, trebuie să creăm însușiri sufletești noi: hotărire de a munci, de a economisi, de a ne înfrâna patimile și pōttele în vederea viitoriului nostru și al copiilor nostri, ca prin bunăstare economică onorabilă să putem ajunge un popor în adevăr neatârnat economiceste.

Dlor, accentuez din nou, că idealul școlii noastre numai atunci va fi ajuns, când noi dascălii nici un minut nu vom scăpa din vedere luminarea minții elevilor și împodobirea sufletului lor cu virtuți morale, creșterea în spirit național, cu tendința de a realiza unitatea sufletească și culturală a tuturor Românilor și nisuința de a le îmbunătăți starea economică.

Răbdarea și atențiunea cu care m'ați ascultat îmi dă dreptul să sper, că proverbul prea adese-ori justificat: nemo propheta in patria sua, cu mine nu se va ade-

veri, ceea-ce pentru mine ar fi destulă satisfacție. Inșe ca Român și ca fiu al acestor Munți, deplin mulțămit și fericit numai atunci mă' simți, dacă ideile desfășurate aci le-ați săpa adânc în sufletele dvōstră și vi-ați da tōtă nisuința să le aplicați în faptă. Pentru-că acēsta ar însemna tocmai realizarea idealului nostru al tuturor.

Ca încheiere vă citez cuvintele barbătești ale unui mare dascăl al Românilor, ale lui George Lazar:

„Călcă neșpăimēntat pe poteca care cu braț voinicesc și cu duh românesc spre mai mare mărare a neamurilor o ai desfrādată; fără sfială întinde-ți pasul spre descoperirea brezei strămoșești!“

Acestea să ne fie devisă, și Dzeu să ne ajute!!! (Va urma).

† Archiducele Iosif.

Casa domnitōre e în doliu. Archiducele Iosif, comandantul suprem al honvezimei magiare, bolnav de suai lungă vreme, a decedat ieri, Marți, la orele 7 dimineața în Fiume.

În urma acestui trist eveniment, edificiile publice din Sibiu sunt împodobite cu steag negru.

Archiducele Iosif s'a născut în 2 Martie 1833 în Pojon din părinții archiduce Iosif palatin al Ungariei (fiul VII. al împăratului Leopold II.) și Maria Dorothea princesă de Württemberg. În rēșboiul din 1866 a fost comandant de brigadă, luând în cursul bătăliei de la Königrätz comanda corpului IV. în locul comandantului rănit Festetich și distingēndu-se prin calmitate și curagiu uimitoriu, pentru ce a fost distins cu crucea militară pentru merite.

În același an a fost avansat la gradul de general cōmpeștru, ear' cu ocaziunea înființării honvezimii ungare M. Sa Pa numit comandant suprem al acesteia. Rēșosatul s'a ocupat și cu știința, deosebi cu științele naturale și filologia modernă. Era temeinic cunosătoriu al idiomelor limbii țigănești și al celor indice; a publicat o gramatică țigănească în editura Academiei magiare, apoi „Fundamentum Linguae Zingarice“ și altele, ear' în marile lexicon „Pallas“ articolul despre țigani și limba lor și vocabulariul țigănesc.

Ca botanic erudit a publicat o valorōsă lucrare despre flora grădinei sale din Alesuth, ear' pe moșia sa de la Alesuth și Chișineu (comit. Arad) a înființat economii și grădinării de model, ear' din insula Margareta (proprietate a sa) a făcut publicului budapestan loc de recreație cum rar să-i găsești părăchia. A fost mare prietin și protector al Magiarilor.

Revistă esternă

Preludiul păcii întră Rusia și Japonia. Intervenția presidentului Statelor Unite pentru a îndupleca părțile rēșboiōre din Asia să facă pace, spriginți fiind pe lângă țarul și din partea Franței, a dat rezultat mulțămitōriu. Țarul și-a tras în sine sēmă cu riscul continuării rēșboiului și a declarat învoit să numiască plenipotențiați pentru tratativele de pace. Nu numai, dar' după cum susține a și ziarul „Standard“ (Londra) dto 12 Iunie pe baza unei informațiuni din Washington, „întră Japonia și Rusia se va lega un armistițiu de șese săptămâni, care tacite a fost și acceptat de ea. Ear' „Agența Reuter“ (Londra) raportēază din Washington cu același dat, că „Rusia și Japonia au acceptat propozițiunile cuprinse în nota Statelor-Unite și că întâlnirea plenipotențiaților părților rēșboiōre e asigurată de j“.

În cât privește locul întâlnirii, tot „Agența Reuter“ raportēază, că în Washington cercurile competente sunt de părerea, că locul de întâlnire va fi orașul Washington, deōre-ce acolo plenipotențiații vor fi mai puțin espuși influințelor esterne, de cât în Paris, și astfel pot să pertracteze mai neșgenafi.

„Asociațiunea“

Convocare.

În sensul deciziei nr. 113 din 18 Mai a. c. a comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, prin care subsemnatul a fost încredințat cu reconstituirea departamentului Orăștie se convoca prin această adunarea ceremonială a departamentului Orăștie al Asociațiunii, ce se va ține **Duminecă în 12/25 Iunie a. c. în Orăștie** în edificiul școlii române, eventual în vre-un alt local corăspunzător, la orele 3 p. m., pe lângă următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Numirea unui notariu și a unui casarier ad hoc.
3. Inscrisura de membri noi și încasarea de taxe.
4. Alegerea directorului și a comitetului cercuș.
5. Închiderea adunării.

La această adunare sunt invitați toți membrii Asociațiunii noastre pe pe teritoriul departamentului Orăștie, cum și toți sprijinitorii și binevoitorii culturii poporului nostru. Sibiu, 12 Iunie n. 1905.

Ioan I. Lăpădatu
delegatul com. central al
„Asociațiunii“.

Din jurul Făgărașului.

Școala confesională română cu doi învățători în Galați.

12 Iunie n.

Comuna Galați, lângă Făgăraș, după multe suferințe, a intrat într-un period de înflorire, de odihnă și de prosperare.

Ca și dreptului Iov, i-se ruinau în trei rânduri prin grele incendii întreg avutul, prin procese i-se storsese într-o avere, ear' prin punerea sarcinei de a plăti și vama podului preste Olt, i-se lua bietului locuitoriu fript de săracie și ultimul crucer al muncii sale grele.

N'a desperat însă acest popor român, cu toate vicisli în pieptul de aramă, ci toate acestea au venit, rugându-se lui Dumnezeu, ca să-i dea și zile mai bune.

A sosit vremea dorită și ca și dreptul Iov, comunei Galați i-s-au întors toate spre bucurie.

Casele de locuință și clădirile economice omenii și-le-au ridicat din material solid, cu acoperiș tare, — așa că grăznicul incendiu nu 'și va mai pute cere jertfele ca în trecut.

Procesele păgubitoare nu mai au intrare în Galați, căci locuitorii, asemănați cu Ștefan pășitul, se feresc de ele. Ear' prin clădirea podului nou preste Olt, pod de fer și liber de vamă, locuitorii satului Galați în viitor nu vor mai fi supărați cu vama podului, care 'i costa la an cel puțin 2000—4000 de coroane.

Mai mare bucurie ne cauzează însă încredințarea, că locuitorii români ai acestui sat, numai de o confesiune și o naționalitate, *sunt românesc gr. or.*, în viitoriu, vor înainta nu numai în cele materiale, ci și în cele spirituale.

O mică pădure de 5000 copaci, împărțită prin legea de segregare pe toți locuitorii, s'a dat comunei politice, ca corp moral, ear' prin organele acesteia s'a vândut cu 40.200 coroane. Acum, când comuna capitalul il are în mână, reprezentanța comunală în ședința din 10 Iunie a. c. n. a votat interesele cu unanimitate pe acei ani în scopul zidirii școlii noue confesionale române cu doi învățători, și pentru clădirea unei cancelarii comunale.

La acest rezultat înbucurătoriu pentru cultura confesională română au contribuit mult parohul și învățătorul local Nicolae Aron și Traian Păcală, cari au cedat 1250 coroane, partea lor din prețul pădurei, în scopul edificării școlii confesionale.

Insuficient de acest rezultat, parohul Nicolae Aron a declarat la încheierea subscrierii concludului, că mai dăruște în scopul zidirii școlii confesionale încă 100 coroane din averea sa privată.

Rămâne acum, ca forurile superioare, atât cele politice: municipiul și înaltul ministeriu, cât și venerabilul consistoriu arhiepiscopesc al bisericii noastre, să apröbe decizia de la 10 Iunie a. c. n. al bravilor represen-

tanți comunali din Galați, — și zidirea unei noue școle confesionale cu 2 învățători este asigurată pentru comuna Galați.

Până atunci rămânem toți cei doritori de înaintare liniștiți în sufletul nostru că bun lucru am săvârșit.

Nicolae Aron
paroh gr. or.

Ordinea esamenelor publice

la școala română greco-orientală din Săliște.

Duminecă (5/18 Iunie) de la 3 ore p. m. clasie I și II de elevi și eleve.

Luni (6/19 Iunie) de la 9 ore a. m. cl. III elevi și eleve și cl. IV elevi; de la 3 ore p. m. cl. IV eleve, cl. V elevi și eleve și esamenul de g'mnastică.

Marti (7/20 Iunie), la 8 ore producțiunea copiilor și fetițelor de la școala froebeliană, la 9 ore cl. VI elevi și eleve, la 10 ore cursurile școlii de repetițiune economică. La 11 ore încheierea festivă a anului școlar.

În decursul esamenelor lucrurile de mână și desemnurile vor fi espuse în sala de prelegere.

Săliște, în 11 Iunie, 1905.

Diracțiunea școlii.

„Tinărul sculptor Liuba.“

Sub titlul acesta scrie „*Voința Națională*“ următoarele despre compatriotul nostru Liuba, tinerul sculptor care 'și face încă studiile în străinătate:

Nu știu dacă bucițile pe cari sculptorul român Alexandru Liuba le-a espus de câteva zile la Atheneu au interesat de o potrivă pe puținii bucureșteni cari întră altele obicinuesc să viziteze, din când în când, și salele Ateneului român? Pentru mine interesul a fost cu atât mai mare, cu cât dl Liuba îmi era necunoscut, și trebuie să mărturisesc că bucițile necunoscutului sunt foarte bune. E drept că la noi în țară espresia „forțe bun“ și-a pierdut cu totul și valörea și însemnătatea ei de când o svărlim cu ochii închiși tuturor pietrilor cioplite prost în lipsă de altele cioplite mai bine. La noi, unde se lucră puțin și se critică mult, nu-i chip ca cineva să ajungă mare artist, cu tot talentul care l-ar avé și cu totă bunăvoința ce l-ar arăta o cei câțiva „mai prișoapă“. Și lată pentru ce la noi, în lipsa unei critice sincere, serioase și cu autoritate, care ar pute facilita marelui public nepregătit încă priceperea unei opere de artă, se întâmplă ca zugravii, ori pietrarii, să espună alături de pictori ori sculptori, și de cele mai multe ori cei dintâiu să aibă mai mulți admiratori de cât ceilalți.

Dar' să revenim la domnul Liuba, care este un adevărat sculptor.

Domnia-sa espune două busturi de bărbați, unul în marmură, altul în gips, un bust de copilă în marmură, o schiță în gips reprezentând pe „Sisyphos“ și alte câteva schițe de mai puțină valöre.

Lăsând la o parte busturile celor doi bărbați, cari, în treceț fie zis, sunt două dintre cele mai bune buciți espuse până acum la noi, să ne oprim în fața bustului de copilă — buciata cea mai bună și cu care dl Liuba pare a fi încercat să 'și câștige admirația cunoscătorilor. Fără ca motivul să fie ceva extraordinar, interpretarea și marea plastică în care ne redă espresia blândetei și nalvității, ne face să întrevădem în domnul Liuba un artist care ar pute în scurt timp să ne arete lucrări de o valöre tot mai mare. Și ca probă este schița „Sisyphos“ — buciată medaliată la Academia de sculptură din München.

Se știe din mitologie că „Sisyphos“ era un nenorocit condamnat de zei, ca totă viața să muncescă urcând până în virful unui munte un bolovan, care, odată ajuns, se rostogolea carăși la vale.

Ei bine, în schița „Sisyphos“ dl Liuba ne arată puterea sa de concepție, modul său original de a interpreta ideia Sisyphos, întrevăzând o pârghie atunci când putea să se servescă numai de mână. Ori pârghia dă mai multă viață acțiunii, făcând să reese în relief desperatele efortări și vecinica oboselă a nenorocitului lipsit de o singură clipă de odihnă. Eu unul am convingerea, că dl Liuba ar pute face din „Sisyphos“ un capo d'operă care turnat în bronz și așezat în grădina Ateneului, ori într-altă parte a capitalei, ar

fi cea mai de semnă sculptură românească și ar stîrni mai multă admirație d'n partea străinilor de cât toți sermanii nostri omeni mari, cărora le-am necăsit memoria eternizându-le figura în schilödele bronzuri și marmore presărate prin grădina Atheneului ori pe aiurea.

Radu Vrească.

NOUTĂȚI

Corul din Sinaia — la Brașov. Cetim în „Gazeta Transilvaniei“, că Duminecă la serviciul divin oficiat în biserica din Brașov-Cetate cântările liturgice le-a cântat corul mănăstirei din Sinaia, compus din 48 fetițe, 8 băieți și 8 bărbați, sub conducerea profesorului de musică Verzeanu. A nume, elevii din cl. III. și IV. ai ș ölei primare „Carmen Sylva“ fiind în excursiune la Brașov sub conducerea directorului lor și însoțiți și de câțiva domni și dame din România și de membrii bărbați ai corului, au asistat toți la serviciul divin, cântând cântările liturgice corul amintit, spre bucuria și mângăierea credincioșilor de la numita biserică. În tot decursul petrecerii în Brașov oșepții au fost primiți cu multă dragoste și prevenire.

† Traian G. Vestemian, culegător de litere, a decedat în 11 Iunie a. c. la orele 2 noptea, în etate de 17 ani, în urma unor grele suferințe, fiind împărțăsit cu sfințele taine ale cunecăturii.

Rămășițele pămăntești ale decedatului au fost așezate spre vecinică odihnă Marti în 13 Iunie, la orele 3 d. a., de la casa părintescă din Sibiu, Strada Lungă nr. 25, în cimiterial gr. or. din suburbiul interior.

O sută mii de coröne pentru vaci de lapte. Ministrul de agricultură a încredințat un împrumut de o sută mii de coröne reuiniunii economice din comitatul Bichis, pentru a cumpăra pe sēma membrilor ei vaci bune de lapte.

Ploi bune. La sfēșitul săptămânii trecute au căzut ploi line și abundante în număröse părți ale țerii, ajutând mult dezvoltării atât sēmănturilor de tōmnă, cât și celor de primăvară, dar' mai ales nutrețurilor. Astfel, în Aknaslatina ploia a avut abundanță de 15 mmetri, la Vasarua-Namăny de 1 mm. la Eger (Agră) de 27, la Lozont de 6, la Semniț de 1, la Budapesta 1, la Heröny de 2, la Kezsthegy de 4, la Cincibiserici (Peca) de 1, la Cincosturu de 9, la Sosek (Eszék) de 5, la Agram de 15, la Fiume de 20, la Dobrițin de 5, la Oroshaza de 3, la Seghedin de 25, la Zombor de 5, la Jimbulea (Zombolya) de 20, la Arad de 13, la Timișóra de 15, la Cristurul secues de 19, la Hunedóra de 27, la Sibiu de 21, la Bod de 5 mmetri, etc. Asemenea se raporteză despre ploi bune de pe la Sātmar, Șopron, Kaposvár, Kecskemét, Murēș-Osorheiu și Chișineu.

Zestre frumoasă. „Reinisch-Westfälische Zeitung“ spune că zestrele princesei Cecilia, mirēsa moștenitoriului german, e nouēzeci milioane de marce.

Societate „culturală“, — care colonizează. Cetim în „Bpesti Hirlap“ că „Societatea culturală sudungară“ („Délmagyarországi Közművelődési Egyesület“) voaște să colonizeze o comună magiară întră comunele Rudolftgnad și Perlas (în Banat), spre care scop a hotărît să cumpere de la comuna Orlovăț hotarul de o miă jögere, situat întră cele două comune amintite mai sus.

Biserică lovită de fulger. În cursul unei vijelii mari trăsnetul a lovit în turnul bisericii San-Nicolo din Veneția și pătrunzând prin zidurile bisericii a făcut în zid o crepătură mare, ear' turnul l'a deteriorat în grad așa de mare, în cât — spre a nu căde pe omeni — autoritățile au dispus demolarea lui.

Responsabilitatea trenurilor. Contesa Olga Dunin Borkovska, soția unui aristocrat polon din Galiția, călătorind de la Abbazia spre casă, la gara din Lemberg a observat că 'i lipește din cupeu giamantanul de mână, în care era — întră altele — și o broșă în valöre de douzeci mii de coröne. A făcut imediat arătare și s'a constatat că giamantanul a ajuns în mâinile conductorului trenului, care a vindut apoi broșa unui om necunoscut. Tribunalul din Lemberg a osândit pe conductorul la 6 ani de închisöre penitențiară, enunțând totodată că proprietariul căii ferate fiind responsabil pentru pagubele cauzate călătorilor prin împiegații sei, ear' conductorul osândit neavând avere din care să pötă restitui contesei prețul broșei furate și vindute de el, s'o restitue proprietariului, adecă societatea concesionară a căilor ferate de stat austriace.

Ucis de curentul electric. Lucrătorul Ioan Nica din Becicherecul mare lucrând la coperirea unei case cu țigla s'a atins de o sirmă a conductului luminațiunii electrice și în clipa aceea a căzut jos mort. L'a ucis curentul electric.

Cutrēmurul de la Scutari, despre care am fost făcut amintire în unul din numerii anteriori, — cum rezultă din rapörtele ulterioare a fost cu mult mai pustiitoriu de cum arătau primele rapörte telegrafice. Numărul celor morți în urma cutrēmurului e peste 280, ear' al celor răniți peste 1200. Edificiile sunt apröpe tōte dărămate, așa că populațiunea e adăpostită acum pe câmp sub corturi. Regele Italiei a trimis douăzeci mii de lire din casseta sa privată, spre a fi distribuite celor răniți și familiilor celor morți. — Cum se raporteză din Cetinje, Joi noptea cutrēmurul s'a repetat, constând din trei sguduituri puternice.

Fabrică de bombe în Bacu. Zărele din Lemberg au știrea din Petersburg, că în Bacu (Caucaz) poliția a descoperit o fabrică de bombe, în care a găsit două sute de bombe gata. O parte dintră cei implicați în ofacere e arestată deja.

Mörte din cauza urîteniei. O femeie bătrână, de 72 ani, s'a sinucis Marti în Budapesta înfundându-și în gât niște zdrențe s'apoi aruncându-se în Dunăre de pe podul „Ferdinand“. Causa sinuciderii a fost urîtenia bătrănei, din cauza căreia n'o angaja nimeni la lucru și astfel ajunsese în timpul din urmă peritöre de fōme. Desperată de această stare tristă bătrăna și-a făcut apoi mörte silnică. Ear' urîtenia nenorocitei provenia din o operație medicală. Avuse adecă cancer în obraz și spre a o vindeca medicii i-au tăiat nasul.

Vijelii și povoiuri mari. Pe la Torna-Ujfalu (în regiunea Mișcoltului) Sămbătă după amiază a fost mare vijelie împreună cu povoiu, în cursul căreia trăsnetele au ucis în hotar pe soția lui Erdélyi Ferenc și pe o fiică a acesteia, pe alți patru lucrători i-a părjolit foarte grav, ear' în comună au aprins o casă. În aceeași zi pe la Kis-Györ povoiul a fost așa de puternic, în cât porcariul satului s'a înecat în valurile apei ce se adunase pe câmp.

Bolă de sughiț. În numărul din 10 Iunie n. cetim în „Drapelul“ următoarele:

Pe Albert Szarka din Lugoj i-a apucat sughiț continuu, care duröază de câteva zile. Medicii au încercat să-i opröscă sughițul prin siobozire de sânge, dar' fără rezultat. Pacientul a slăbit mult din cauză că nu pöte mânca. Cineva a recomandat spaima ca mijloc de cură contra sughițului. Soția pacientului a primit și acest sfat și a speriat pe bolnav în fel și chip, dar' tōte în zadar, căci sughițul continuă.

Din public.*)

Mulțămite publice.

La propunerea onorabilei direcțiuni a institutului de credit și economii „Albina“ adunarea generală a acestuia a binevoit a vota „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“, anume din fondul de binefacere, un ajutoriu de 200 coröne.

Pentru acest repețit și valoros sprijin espriăm acestor binefăcători ai nostri sincere mulțămite și recunoștință a reuniunii noastre.

Sibiu, 13 Iunie n. 1905.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“:

Pantaleon Lucașa Vic. Tordășianu
president. secretariu.

La petrecerea aranjată în Ohaba la 7 Mai n. a. c. au binevoit să contribuie cu suprasolvri următorii domni:

Dr. Iuliu Maniu, avocat în Blaj, 20 cor., Dr. Romul Boilă, cand. de adv., și Simion Dragomir, notariu în Gurasada, 5 cor., Zaharie Mihălțan, paroh în Limba, și Ioan Moldovan, paroh în Ohaba, 3 cor., Ioan Floca, paroh în Răhău, Herman Salamon, Daniil Boilă din Blaj, N. Pop, profesor în Blaj, și Ioan Bătăcu, cleric abs., 2 cor., N. Stanciu din Șeica-mică, Ilie Ungurean și N. Patachi, paroh în Bırghin, 1 cor.

Aduc mulțămite publică onorațiilor suprasolvenți în numele comitetului aranjator. Răhău, 8 Iunie 1905.

Ioan N. Floca,
paroh în Răhău.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica această Redacția nu primește răspunderea.

Concurs.

Pentru **catedra de limba magiară și latină**, eventual ori care alt obiect combinat cu magiara ori latina la gimnasiul public român gr. or. din Brad se escrie concurs.

Concurenții și vor adresa petițiile lor comitetului gimnasial subscris până la **28 Iunie** (11 Iulie) a. c. inclusive și-le vor însoți cu următoarele documente:

1. Carte de botez prin care vor dovedi că sunt Români gr. or.
2. Atestat de conduită.
3. Atestat medical despre starea sanitară.
4. Revers, că se vor conforma întru toate legilor și dispozițiilor bisericești și școlare, cum și regulamentelor și concluderilor în vigoare.
5. Diploma de profesor conform art. de lege XXX:1883, sau dacă nu vor avea diploma documentul despre examenul de specialitate ori fundamental și absolutoriul de la universitate.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Pentru profesor ordinar definitiv salariu anual de 2400 cor., 6 cuincuenii de câte 100 cor., drept de pensie conform statutelelor fondului arhidiececan de pensii.
2. Pentru profesor ordinar provizor pe 3 ani salariu anual de 2000 cor.
3. Pentru profesor suplent anual 1600 corone.

În ori-ce calitate e dator a propune 20 ore pe săptămână și a-și ocupa postul la 1 Septembrie n. 1905.

Comitetul reprezentanței gimnasiale:

Brad, 21 Maiu 1905.

President: *Vasilie Damian*, protopresbiter.
Secretariu: *Dr. Pavel Oprea*, director gimn.

Nr. 317 1905.

[121] 1-3

Concurs

Pentru **întregirea posturilor învățătoarești vacante** în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Abrud, se escrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Abrudsat**, salariu 600 corone, solvabil în rate lunare anticipative, cuartir și lemne de foc.
2. **Bucium-Cerbu**, salariu 600 corone din repartiție, cuartir și lemne de foc.
3. **Bucium-Isbita**, salariu 600 corone din repartiție, cuartir și lemne de foc.
4. **Bucium-Muntari**, salariu 600 cor. din repartiție, cuartir și lemne de foc.
5. **Cărpeneș cu Vêrtop**, salariu 600 cor. din repartiție, cuartir și lemne de foc.
6. **Ciurulăsa**, salariu 600 corone din repartiție, cuartir și lemne de foc.
7. **Galați**, salariu 600 corone din repartiție, cuartir și lemne de foc.
8. **Pétrăngeni cu Valea-Bulzului**, salariu 600 corone, cuartir și lemne de foc.
9. **Roșia cu Corna**, salariu 600 cor. din repartiție, cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, se și subțernă cererile instruite conform normelor din vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral, în termenul deschis, și se prezentează înainte de alegere poporului spre a-și arăta dexteritatea în cântări; apoi vor nota în petițiile lor dacă după anii serviți în alte comune pretind cuincuenții pentru ca comunele să se pōtă orienta la alegere.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al Abrudului, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Abrud, 27 Maiu 1905.

Petru Popovici
protopresbiter.

Preț redus!

Tara noastră, descrierea pōrților Ardealului spre mōzdi și Valea Murșului, de Silvestru Moldovan, se vinde cu preț redus de 1 cor. (în loc 2 cor.), plus porto 20 fil., la **Librăria arhidiececană din Sibiu** (Nagyszeben).

NOU!
Verigile pentru bătături
patent americane ale lui

Cook & Johnson.

Cel mai bun și mai sigur mijloc al timpului present, de efect miraculos și imediat alinător de dureri.

Se capătă în toate farmaciile din Austro-Ungaria. 1 bucată în cuvertă 20 fil., 6 bucați în carton 1 cor. Prin postă 20 fileri mai mult.

Depozit principal: **Farmacistul Josif Török** Budapesta, VI. Király-utca 12.

Depozit central pentru Austro-Ungaria: „Zum Samariter“, Graz.

(34) 18-16

Redactor responsabil **Teodor V. Pacatián**.

Concurs

Pentru întregirea postului de **paroh** din **Gioaju-Feredeu**, prin acesta se escrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate la cōla B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

De la doritorii de a ocupa acest post, fiind loc de baie cercetată de mulți străini se recere, ca după posibilitate să fie mături sanți și bine calificați de a reprezenta biserica subțernându-și cererile conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral subsemnat și având a se prezenta în vrē o Duminică ori sērbătōre la fața locului în biserică spre a și arăta dexteritatea în cele rituale și a face cunoștința poporului credincios.

Orăștie, 16 Maiu 1905.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Vasilie Domșa
protopresbiter.

Nr. 455/1905

[118] 3-3

Concurs.

Pentru întregirea postului al II-lea de **paroh** în parohia de clasa primă **Ludoș**, din protopresbiteratul Mercurea, se escrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în cōla B pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Reflectanții la acest post au să și așternă cererile, instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, având a se prezenta în vrē o Duminică sau sērbătōre în biserică de acolo spre a cânta, respective a celebra și cuvēnta.

Mercurea, 20 Maiu 1905.

În conțelegere cu comitetul parohial, oficiul protopresbiteral gr. or. Mercurea.

Avr. S. Pecurariu
protopresbiter.

De la **Librăria arhidiececană din Sibiu** (Nagyszeben, Ungaria) se pot procura următoarele cărți:

† **Alexandru Roman**, 1826—1897, fost membru al academiei române, material pentru biografia și activitatea lui, de *Ilie Din urseni*. Preț 80 fil., și 5 fil. porto.

„**Proverbe**, maxime, asemănări și idiomisme“, colectate din graiul Românilor din Transilvania și Ungaria, de *Dr. Elie Cristea*. Preț 150 cor. Porto 10 fileri.

Dotățiunea clerului, o colecțiune de articole politico-bisericești, de *Ilie Din urseni*. Costă 1 cor., plus 10 fileri porto.

Cinci cuvēntări, de *Dr. Elie Miron Cristea*, și anume:

- a) Cuvēntare la înființarea parohiei ortodoxe române din cetatea Bistriței, preț 20 fil.;
- b) Cuvēntare contra beției, 30 fil.;
- c) Cuvēntare ocațională la demolarea bise ricei din Sibiu-cetate, preț 40 fileri;
- d) Cuvēntare la parastasul celebrat pentru asesorul consistorial *Dr. Daniil Popovici-Barcianu*, costă 20 fileri;
- e) Vorbirea ținută cu ocaziunea încheierii festive a anului școlar în școala de fete română din Sibiu, preț 20 fil., — pentru fie-care 5 fil. porto.

Un tinēr român

cu câteva clase reale sau gimnasiale se aplică imediat ca **practicant** în **Librăria arhidiececană** din Sibiu (Nagyszeben).

Petițiile se fie scrise cu mâna proprie.

Eu

nu cunosc pentru îngrijirea pielii, în special pentru a alunga pistrii și a avē o colōre delicată a feții, un săpun medicinal mai bun și mai cu efect de cât cunoscutul

săpun dîn lapte de crîn

al lui **Bergmann** (marca doi băieși) **Bergmann & Co., Tetschen a/E.**

Se află de vânzare cu 80 fileri bucată în farmacia „la urs“ (piața mică), la I. B. Misselbacher sen. (piața mare), G. Meltzer (str. cisanădiei și gusteriții 25), prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cisanădiei), (89) 6-25 Carol Arz (strada cisanădiei), cum și în Sighișoara la farmacistul **W. Lingner**.

A eșit de sub tipariu în Tipografia arhidiececană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvēntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu**, arhiepiscop și metropolit și se află de vânzare la **Tipografia și Librăria arhidiececană în Sibiu** cu prețurile: broșat **7 cor.**, legat în pânză neagră **9-50 cor.**, ediție de lux broșat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

Requisite de scris se pot procura de la **Librăria arhidiececană.**

La **Librăria Tipografiei arhidiececane din Sibiu** se află de vânzare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvēntarea **Inaltpreasânției Sale Domnului Ioan Metianu**, arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Metropolit al Românilor din Ungaria și Transilvania.

Tabela de materii: Polunoșnița de tōte zilele. — Polunoșnița Sâmbetei. — Rēnduēla Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea și al șeselea. — Rēnduēla Obedniței. — Ciasul al nouēlea. — Rēnduēla Vecerniei. — Pavecernița cea mică și cea mare. — Slușba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele și Condacele Triodului și ale Penticostariului. — Troparele învierii, Bogorodicienele și ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morților. — Troparele preste săptămână. — Troparele și Condacele sfinților de obște după rēnduēla Sinacsariului. — Bogorodicienele troparelor ce se cântă preste tot anul la Vecernie și la Utrenie. — Sinacsariul pe tōte lunile. — Pășchălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începēnd cu anul 1901 până inclusive 1952. — Explicare despre rubricile Pășchăliei și folosirea acelora. — Însemnarea cum se cetesc Evangeliile Voscesnelor dela Duminēca întâia după Rusalii, a tuturor sfinților, până la a cincia Duminēca din Postul mare, preste tōți anii.

Format octav, 397 pag. Preț: broșat **2 cor.**, legat în pânză **2 cor. 40 fil.**, legat în piele roșie cu copcii **4 cor.**

Pentru pacienții de stomach!

Tuturor cari în urma răcelii ori a prea mării împovărări a stomachului sau prin consumarea de mănăci greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un trai neregulat și au contras bōle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach, Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui rezultate escelente de mulți ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din burueni renumite și recunoscute ca tāmăduitoare, cu vin bun; întărește și înviorēază organismul de mistuire al omului. Vinul de burueni delătură conturbațiile de mistuire și influințēază puternic asupra noiei formări de sange sântos.

Prin întrebuintarea regulată a vinului de burueni bōlele de stomach vor fi curate în că în formare. Sē nu întăreze nime dar a-l folosi încă de cu vreme. Simptome, ca: dureri de cap, rigăeli, arsuri în stomach, inflamații, amețeli cu vomări, cari la pacienți cu suferințe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni;

cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie**, precum și conglomerarea sângelui în ficat, plină și suferințele hemoroideice de multe-ori se delătură iute cu vinul de burueni. Vinul de burueni delătură mistuirea grea și depărtēază prin un scaun ușor materii stricate din stomach și intestine.

Fața palidă și slabă, anemia și slăbiciunile sunt de obicei urmările unei misturi rele a formării insuficiente de sange și a stării bolnăvicioase a ficatului. Lipsa de apetit și reaua dispoziție, precum și durerile de cap și nopțile perdute (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persoane. Vinul de burueni dă slăbitei puteri de trai un nou și prōspēt impuls. Vinul de burueni mărește apetitul, ajută mistuirea și nutrire, urază formarea și schimbarea materiei, înlesnește formarea sângelui, calmază nervi escitați și crează nouă voe de viētă. Nenumărate scrisori de recunoștință și mulțumită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vânzare în sticle fl. 1.50 și fl. 2.— la farmaciile din Sibiu, Turnișor, Seliște, Ocna, Slimnic, Șeica-mare, Noerich, Avrig, Tălmăciu, Boița, Cisanădie, Poplaca, Gurariului, Jina, Poiana, Mercurea, Călnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalēu, Sebeșul-săseș, Vinșul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Bezinēu, Mihalț, Teiuș, Blaj, Pânade, Tapu, Mediaș, Blăjeș, Sânt-Mărtin, Ibașfalēu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholț, Făgăraș, Beclean, Cămpulung, Râmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăștie, Deva, Hunedoara, Hașeg, Lunca, Puj, Ohaba, Pomor, Alba-Iulia etc. — precum și în tōte celelalte localități mai mari și mai mici din Ardel, Ungaria și Austria.

Farmaciile din Sibiu trimit 3 și mai multe sticle de vin cu prețurile originale în tōte ocalități din Austro-Ungaria.

Păziți-vē de falsificări!

Sē se cēră anumit:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părțile lui constitutive sânt: Vin de Malaga 50,0, Spirit de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roșu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireșe 320,0, Coacăză, Aniș, Rădēcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădēcina „Entianus“, „Kalmus“ la 10,0. Tōte aceste se amestecă. un. dcm. [11] 19-24

Editura și tipariul Tipograful arhidiececan.